

Møtereferat

Møte: Befaring og seminar om Rallarvegen Bergensbanen	Møte nr.: X	Side: 1 / 4
Sted: Fra Finse til Myrdal ,inkludert overnatting Vatnahalsen hotell	Møtedato: 07.09.2017	
Referent: Marit By / Teknisk avdeling, Vedlikehold	Saksref.: 201717410-3	
Deltakere: Elisabeth Warren / Hordaland fylkeskommune, Bjørg Eva Aasen / Jernbanedirektoratet, Tony Dæmring / Område Vest med stab, Ingunn Halvorsen / Område Vest med stab, Ketil Thorsen / Prosjekter Vest		
Fravær:		
Kopi til: Ambjørg Reinsnos / Hordaland fylkeskommune, Ole Erik Almenningen / Område Vest med stab, Jon Hermann Rivenes / Linjen Hardangervidda, Magne Fugelsøy / Teknisk avdeling, Vedlikehold		
Vedlegg: 3		

Sak nr.	Saker til behandling	Ansvar	Frist
000	<p>Befaring og seminar 6.09 til 7.09</p> <p>Gjennomgang av tilstand og tiltak på Rallarvegen i 2017. Oppsummering og refleksjon av gjennomførte tiltak og avklare videre framdrift for de neste årene. Igangsetting med formidlingsplan, analyse av eksisterende skilting for å få et bilde på framtidens behov.</p> <p>6.09 : Befaring med sykkel fra Finse til Vatnahalsen hotell med fokus på to hovedområder.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vurdering og kvalitet av gjennomførte tiltak og videre framdrift. • Vurdere behov for formidlingstiltak som grunnlag til bruk i formidlingsplan. <p>7.09: Seminar med befaring Myrdalsvingen.</p>		
001	<p>Befaring fra Finse til Vatnahalsen med sykkel – tilstand</p> <p>På strekningen Finse – Fagernut ble det registret et større forfall på veien sammenlignet med befaringer som er gjort 2 år tidligere.</p> <p>Mange stikkrenner er sterkt redusert, noen har falt sammen. Flere er erstattet med plastrør i ulike dimensjoner, mange av dem synlige i dagen i veidekke. Mange av sidegrøftene er blokkert noe som hindrer vann til planlagt stikkgrøfter og vannet renner isteden oppå veien og graver i veidekke. Veiskulder gjengrodd, noe som hindrer overflatevann i å renne av veien, men isteden renner og lager grøfter i veidekke. Det er også flere plasser tydelig spor etter trafikk, som har presset vegen utover, med tydelig bekker i hjulsporene.</p> <p>I området omkring Hallingskeid er det tydelige spor etter trafikk på veien. Det ser ut som om ATV og UTV gir stor slitasje på veidekke. Mye av trafikken er intern Bane Nor, som skyldes arbeid på linjen. Det er behov for en</p>	Alle	

Sak nr.	Saker til behandling	Ansvar	Frist
	<p>gjennomgang av trafikk behov og andre måter å løse dette på slik at trafikken kan reduseres.</p> <p>Grijostrust og Klevagjelet: Det er pågående et imponerende arbeid i Klevagjelet, hvor veien er ført tilbake på en god måte. Arbeidet fortsetter med Klevagjelet og ved Grijostrust.</p> <p>Videre arbeid</p> <ul style="list-style-type: none"> • Det er forslag om på strekningen Finse - Hallingskeid med egen befaringsplan for å få en gjennomgang av tilstand og behov for tiltak, gjerne til fots. • Oppdatering av skjøtsel og vedlikeholdsplan. Skille mellom enkle tiltak og tiltak som krever spesialkompetanse i bygging med stein. • Fortsette med de krevende rehabiliteringsoppgaver som krever spesialkompetanse. • Utarbeide tiltak for grøfterensking og vegetasjonsrydding langs hele strekningen. • Reduserer intern trafikk fra Banen NOR ved vedlikehold på linjen og byggeprosjekt. 		
002	<p>Seminar 7.09 fra 8:30 – 15.00 (14.00), Vatnahalsen hotell</p> <p>Agenda</p> <ul style="list-style-type: none"> • Status til formidlingsplan, rollefordeling og videre framdrift, v/ Ingunn Halvorsen. • Oppsummering tiltak på Rallarvegen. v/ Olav Hovde og byggherre Ketil Thorsen. <ul style="list-style-type: none"> ○ Erfaringer fra restaurering av Rallarvegen, hva kan vi ta med oss av lærdom videre ○ Hvordan dokumentere ny og gammel kunnskap ved rehabilitering av Rallarvegen 		
	<p>Gjennomgang av tiltak Rallarveien 7.09</p> <p>Det ble vist bilder og gjennomgang av de ulike tiltak, hvor entreprenøren Malcolm periodevis var å tilstede.</p> <p>Oppsummering med interessante refleksjoner og et imponerende arbeid som gjøres. Det er ønske om at arbeidet med rehabilitering fortsetter i årene framover. Det er i dag et godt samspill mellom entreprenør og Bane NOR.</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Lysbildene sendes til Bjørg Eva Åsen til bruk i Rallarmuseet sine utstillinger. Ansvar Ketil T. ○ Dokumentasjon av entreprenørens tanker omkring rehabilitering av Rallarvegen i dag gjøres ved intervju i løpet av 2 år. Ansvar: Bjørg E. Aasen. <p>I Myrdal svingen er det gjort og gjennomføres tiltak i tråd med ønsket rehabilitering av Rallarveien som et kulturminne. Flere refleksjoner og interessante diskusjoner ved befaringsplan.</p> <p>Rallarveien på strekningen øst for Finse og fra Upsete til M... bør trolig ha</p>	Alle	

Sak nr.	Saker til behandling	Ansvar	Frist
	<p>de samme krav til rehabilitering/restaurering som strekningen Finse – Myrdals svingene. Landsverneplan har ikke disse strekningene på sin Landsverneplan, men ser positivt på at malen for istandsetting av Rallarveien øst for Finse benyttes på de andre strekningene også. Det bør derfor utarbeides en egen forvaltningsplan for strekningene utover Landsverneplan..</p> <p>Det er også flere taubaner langs Rallarvegen som ikke er dokumentert i eksisterende Forvaltningsplan. Disse bør dokumenteres som et vedlegg til planen.</p> <p>Det er tid for å se på alle strekninger under ett, som kan være et innspill til Jernbanedirektoratet sin utarbeidelse av «turist strategi».</p> <p>Det er også ønske om tettere samarbeid med Statens Vegvesen om forvaltning av bruk av de gamle veger som kulturminner og turistveger.</p>		
003	<p>Formidlingsplan</p> <p>Dag 1: Det er registrert skilting langs veien, se vedlegg 2.</p> <p>Dag 2 innledet Ingunn H. om hva en kommunikasjonsplan kan/bør inneholde, og hvilke avklaringer som bør gjøres, se vedlegg 1</p> <p>Det er enighet om at kommunikasjonsplan er et mer dekkende navn på planen, siden den bør omfatte både kort- og langsiktige tiltak, og både publikumsrettet formidling og kommunikasjon med andre aktører som har tilknytning til Rallarvegen.</p> <p>Hordaland fylkeskommune har ansvar for formidlingsplanen for Rallarvegen og kommer til å innkalle til møte etter befaring. Ingunn Halvorsen vil være representere Bane NOR i det videre arbeidet med formidlingsplan.</p>	Hordaland fylkeskommune	
004	<p>Framdrift</p> <p>Forvaltningsplan Rallarvegen Bergensbanen sendes til godkjenning til områdedirektør Bane NOR Vest. Ansvar Marit By.</p> <p>Hordaland fylkeskommune innkaller til møte for videre arbeid med Kommunikasjonsplan. Ansvar Elizabeth W.</p> <p>Dokumentasjon om bygging og rehabilitering av Rallarveien. Ansvar: Bjørg E. Aasen.</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Lysbildeforedrag av Ketil T og Olav Hande sende til Bjørg Eva Åsen til bruk i Rallarmuseet sine utstillinger. ○ Dokumentasjon av entreprenørens om rehabilitering av Rallarvegen ved å intervju, i løpet av neste 2 år. ○ Dokumenterer kunnskap med skisser og tegninger. <p>Det gjennomføres befaring Finse Hallingskeid høsten 2017 om mulig.</p>	Alle	

Sak nr.	Saker til behandling	Ansvar	Frist
	<p>Oppdatering av skjøtsel og vedlikeholdsplan innen desember 2017. Ansvar Ketil T. og Olav H. (Ketil T. er i etterkant erstattet av Jon Hermann Rivenes).</p> <p>Reduserer intern trafikk på Rallarveien i forbindelse med vedlikehold og fornyelsesprosjekt på linjen. Ansvar Tony D.</p> <p>Avklare ansvar og gjennomføring av plan for istandsetting av andre strekninger for Rallarveien utover det Landsverneplan har ansvar for. Ansvar Marit B og Tony D.</p> <p>Kontakt og tettere samarbeid med Statens vegvesen. Ansvar Tony D og Marit By.</p>		

Formidlings-/kommunikasjonsplan for Rallarvegen

Notater fra befaring og møte på Vatnahalsen 6.-7. september 2017
Ingunn Halvorsen, Bane NOR/21.9.17

Bakgrunn

Rallarvegrådet ønsker at det blir laget en formidlingsplan for Rallarvegen (strekningen Haugastøl – Kårdal/Flåm). Bane NOR har invitert de tre fylkeskommunene Hordaland, Buskerud og Sogn og Fjordane med i et samarbeid om en slik plan. Hordaland fylkeskommune har påtatt seg å koordinere arbeidet. Planen skal peke på ansvars- og oppgavefordeling og samarbeidsparter, gi en oversikt over kostnader og være grunnlag for å søke finansiering.

I brevet fra Bane NOR til fylkeskommunene nevnes en rekke tiltak som kan inngå i planen: informasjonstavler, avstandsskilt og øvrig skilting, enhetlig design, kulturhistorisk/naturhistorisk informasjon, kart, praktisk informasjon (rallarvettreglene), informasjon på engelsk og kanskje flere språk, nettside (Visitrallarvegen eller tilsvarende) og Rallarveg-appen.

I forvaltningsplanen for Rallarvegen (på høring høsten 2017) står det blant annet at det er naturlig å satse mest på digital formidling, supplert med skriftlig materiale og noe skilting. Temaet skal først og fremst være kulturminner knyttet til Bergensbanen, men det er også naturlig å ta med eldre tiders kulturhistorie i området, naturforhold og hensyn en må ta til plante- og dyreliv.

Møte på Vatnahalsen 7. september 2017

Fra Bane NOR: Marit By, Tony Dæmring, Ketil Thorsen, Olav Hande, Ingunn Halvorsen

Fra Hordaland fylkeskommune: Elizabeth Warren

Fra Jernbanemuseet: Bjørg Eva Aasen

Ingunn innledet diskusjonen med noen tanker om hva en kommunikasjonsplan kan/bør inneholde, og hvilke avklaringer som bør gjøres før vi går løs på konkrete arbeidsoppgaver.

Hva kan/bør en kommunikasjonsplan inneholde?

1. Bakgrunn (kort situasjonsbeskrivelse)
2. Kommunikasjonsmål og -utfordringer
3. Interessenter (målgrupper)
4. Strategier
5. Budskap og kanaler
6. Tiltak: Tid, ansvar, budsjett
7. Evaluering

Veien videre – til diskusjon

- Ambisjonsnivå
- Prioriteringer
- Rollefordeling
- Fremdriftsplan
- Involvering
- Forankring

Vi ble enige om at **kommunikasjonsplan** er et mer dekkende navn på planen, siden den bør omfatte både kort- og langsiktige tiltak, og både publikumsrettet formidling og kommunikasjon med andre aktører som har tilknytning til Rallarvegen. Vi bruker derfor begrepet kommunikasjonsplan i det videre arbeidet.

En kommunikasjonsplan skal bidra til å nå et **overordnet mål**. Vi innledet møtet med å tenke høyt rundt hva som er det overordnede målet for Rallarvegen. Det er enighet om at Rallarvegen først og fremst er et kulturminne, og at bruken må tilpasses dette. Men hvordan ønsker vi at vegen skal brukes i årene fremover? Hvor mange – og hva slags – turister skal ferdes her om ti eller 50 år? Skal de gå eller sykle? Har de ulike aktørene forskjellige tanker og ønsker rundt dette? Slike spørsmål vil det være nyttig å få en åpen diskusjon om i Rallarvegrådet.

Det kan derfor være fornuftig å dele kommunikasjonsplanen i kortsiktige og langsiktige tiltak.

1) Kortsiktige tiltak kan handle om å erstatte gamle/ødelagte skilt (spesielt de som gjelder sikkerhet) og andre enkle informasjonstiltak som det er rimelig og lite arbeidskrevende å sette i verk.

2) Langsiktige tiltak kan handle om å avklare overordnede mål for Rallarvegen, dialog mellom berørte aktører samt mer omfattende og kostnadskrevende informasjonstiltak rettet mot publikum.

Ansvar og roller

- Hordaland fylkeskommune skal koordinere arbeidet med planen. Ambjørg Reinsnos (Ambjorg.Reinsnos@hfk.no) er kontaktperson, Elizabeth Warren (elizabeth.jan.warren@hfk.no) bistår. Er det mulig å få bidrag fra en kommunikasjonsrådgiver i fylkeskommunen?
- Jernbanemuseet kan bidra med kulturhistorisk informasjon. Kontaktperson er Bjørg Eva Aasen (bjorg.eva.aasen@jernbanedirektoratet.no), som også sitter i styret for Rallarmuseet på Finse.
- Bane NOR: Ingunn Halvorsen er kontaktperson for kommunikasjon (ingunn.halvorsen@banenor.no)
- Rallarvegrådet er en naturlig høringsinstans og støttespiller i arbeidet. Hordaland fylkeskommune er sekretariat for rådet.
- Fra Bane NORs side er områdedirektør Tony Dæmring og Marit By sentrale kontaktpunkter for å forankre beslutninger.

Kommunikasjonsplan – hvor og hvordan kan vi begynne?

Jeg foreslår at vi starter med å lage en kort situasjonsbeskrivelse (punkt 1 under), og deretter møtes til en idedugnad (fylkeskommunen, Bane NOR og ev. andre aktører) hvor vi tar for oss punkt 2 og 3 under.

1. Bakgrunn (kort situasjonsbeskrivelse)

Situasjonsbeskrivelsen bør inneholde litt om bakgrunnen for arbeidet (se side 1 i dette notatet) og en kort status for kommunikasjons/formidlingsarbeidet i dag. Mye god informasjon finnes allerede, men vi mangler en samlet oversikt over hva, hvor og hvem som står bak.

Her er et forslag til hva vi trenger å få oversikt over:

Tema	Status i dag	Ansvar
Kulturhistorie på museum og nett	Hva finnes allerede (tekst og bilder), og hvor finnes det? Kan det gjenbrukes?	Bjørge Eva
Rallarvegen på nett	Hva finnes, hvem står som utgiver? Gjenbruk? https://digitaltmuseum.no/ https://kulturpunkt.org/ http://www.riksantikvaren.no/	?
Rallarveg-appen	Tilgjengelighet? Oppdatering? Brukere?	Elizabeth
Skilt	Hva finnes, og i hvilken tilstand? Hva må til av oppdatering?	Ingunn
Brosjyremateriell	Hva finnes, hvem har gitt ut? Gjenbruk?	?
Banenor.no	Rallarvegen er ikke omtalt – må på plass.	Ingunn
Annet?		

2. Kommunikasjonsmål og -utfordringer

Fylkeskommunen, Bane NOR og ev. andre aktører bør sammen sette mål for kommunikasjonsarbeidet. Målene bør være konkrete og målbare. De bør ta utgangspunkt i dagens situasjon og hvilke interessenter (målgrupper) vi skal kommunisere med.

- Mål på kort sikt (f.eks. skilt, enkle informasjonstiltak)
- Mål på lang sikt (f.eks. dialog, overordnede mål, større informasjonstiltak)

Kommunikasjonsutfordringer: Her kan vi kort beskrive ulike utfordringer som vi må ta hensyn til. I dette prosjektet kan det f.eks. være mange aktører med til dels ulike interesser, språklige utfordringer, mobil/nettdekning i fjellet, strengt regelverk for skilting ...

3. Interessenter (målgrupper)

Svært mange interessenter har et forhold til Rallarvegen. De kan både være samarbeidspartnere i kommunikasjonsarbeidet, og effektive kanaler for å nå frem til dem som bruker vegen. For å lykkes må vi ha et bevisst forhold til hvem disse er og hvilken rolle de kan ha.

Interessentene er for eksempel kommunene Hol, Ulvik og Aurland, fylkeskommunene Buskerud og Sogn og Fjordane, Rallarvegrådet, Rallarmuseet, Finse 1222 (visitrallarvegen.com), Haugastøl (rallarvegen.com), Vatnahalsen, Visit Flåm, NSB, Turistforeningen ... og sikkert enda flere.

Disse sitter med viktig kunnskap om brukerne av Rallarvegen, og hvordan vi best kan nå frem til dem med informasjon. Under møtet på Vatnahalsen fikk vi noen minutter med hotellbestyreren, som gav oss mye nyttig (og gratis!) informasjon om deres gjester: nasjonalitet, alder osv.

Jeg foreslår at vi kartlegger hvem de viktigste interessentene er, og fordeler ansvar for å kontakte dem og innhente informasjon. Vi bør også få oversikt over midler vi kan søke på for å finansiere kommunikasjonstiltak.

Målgrupper i tradisjonell forstand er brukerne av Rallarvegen. Dette kan være skoleklasser/lærere, familier, bedrifter, turarrangører, sykkelutleie osv. For å kommunisere målrettet med disse må vi vite hvem de er (alder, nasjonalitet ...) og hvor de søker/får informasjon fra.

Disse punktene (1 til 3) i kommunikasjonsplanen vil danne grunnlaget for et målrettet videre arbeid med resten av planen.

Oppsummert – forslag til konkrete tiltak

1. Fylle ut tabellen over kommunikasjons/formidlingsarbeidet i dag. Hvilken informasjon finnes, hvor, og hvem står bak.
2. Møtes til idedugnad for kommunikasjonsmål og interessentanalyse, samt sette opp en fremdriftsplan for det videre arbeidet.
3. Invitere øvrige fylkeskommuner og berørte kommuner til et møte for å informere dem om arbeidet og avklare hva de ønsker å bidra med.

Informasjonsskilt langs Rallarvegen

- Informasjonsskiltene på sykkelruten fra Finse til Vatnahalsen, september 2017
- Foto: Ingunn Halvorsen, Bane NOR og Bjørg Eva Aasen, Jernbanemuseet.

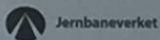
Slike informasjonsskilt finnes langs hele veien. Gammel logo, noen er slitte av vær og vind eller skadet. Informative tekster, enkelte skrivefeil. Ingen grafikk eller profil/design.

Sandåsvingen

Dette har vore eit kritisk punkt på Bergensbanen vinterstid. Ofte har brøytekantane vore 4-5 m høgare enn sporplanet, trass i rikeleg med snøskjermar ute på flata.

Vinden frå vest og sørvest var det største trugsmålet, han hadde med seg våt snø i rikelege mengder frå lågtrykka i Atlanterhavet.

Under slike forhold gjekk snøryddinga nesten kontinuerleg, likevel hende det fleire gonger at toga kjørte seg fast i snøen her. Å få laus att eit fastkjørt tog under slike værforhold var eit slit for menneskapa, då måtte det mokast med spade langs vognene.

Informasjonsskiltet ved Sandå har fått en trøkk.

NSB-skilt på husveggen.

To private skilt med «No camping».

Slirå rallarbrakke og vaktarbustad

Rallarbrakka vart bygd i 1900, arkitekten er ukjend.

Vaktarbustaden vart bygd i 1907, og husa to familiar. Bygningen er av typen "mindre vogterboliger af tre for Taugevand - Aal", teikna av arkitekt Paul Due.

Her var også meteorologisk stasjon, og banevaktaren måtte fire gonger i døgnet lesa av vêrdata for meteorologisk institutt. Siste banevaktaren flytta ut i 1970.

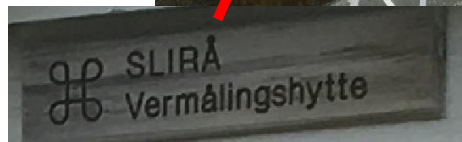
Begge bygningane er i privat eige, og freda.

Jernbaneverket

Treskilt på værmålingshytta.

Avstandsskilt i tre, signert Rallarmuseet.
Severdighetsskilt i tre.

Fagernut: Stolpe uten skilt langs vegen.
Ødelagt kaféskilt ved innkjørselen.

Skilt på husveggen signert
Rallarmuseet. Steinskilt på trappa
og skilt som har falt ned fra veggen
ved inngangsdøra.

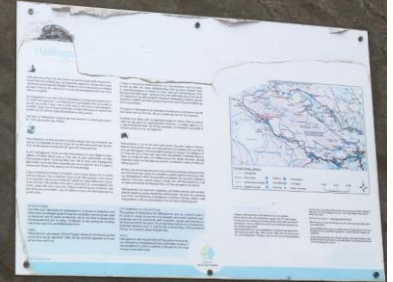

Ødelagte skilt ved Grjotrust.

DNT-skilt i tre som viser vei.

Informasjonsskilt om fjellrev og natur fra NINA, Fylkesmannen m.fl. Delvis ødelagt. Ødelagt NSB-skilt.

Private avstandsskilt i tre.

Ødelagt informasjonsskilt ved Høgda.

Treskilt på husveggen.

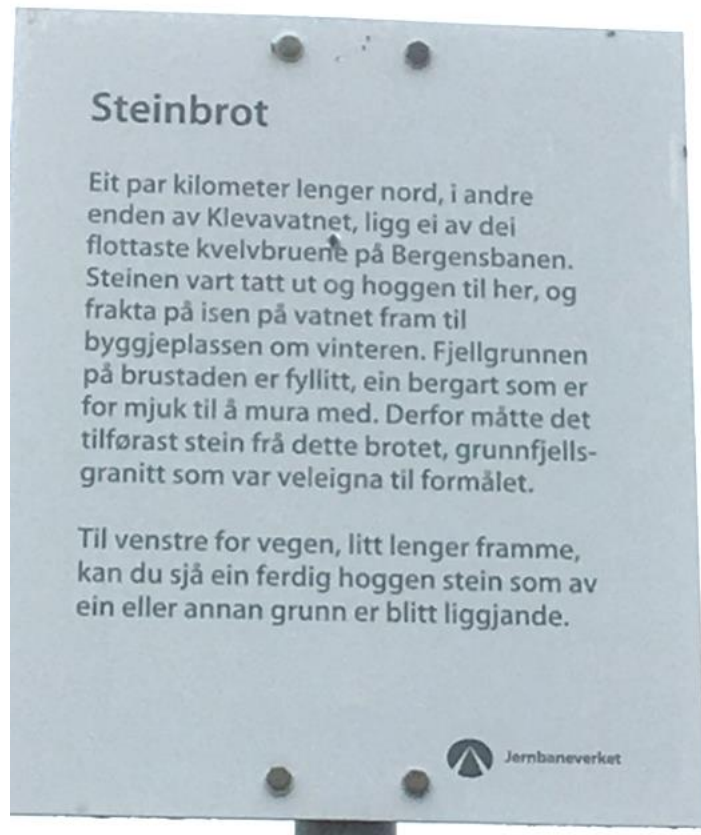
Lokalet Hallingskeid

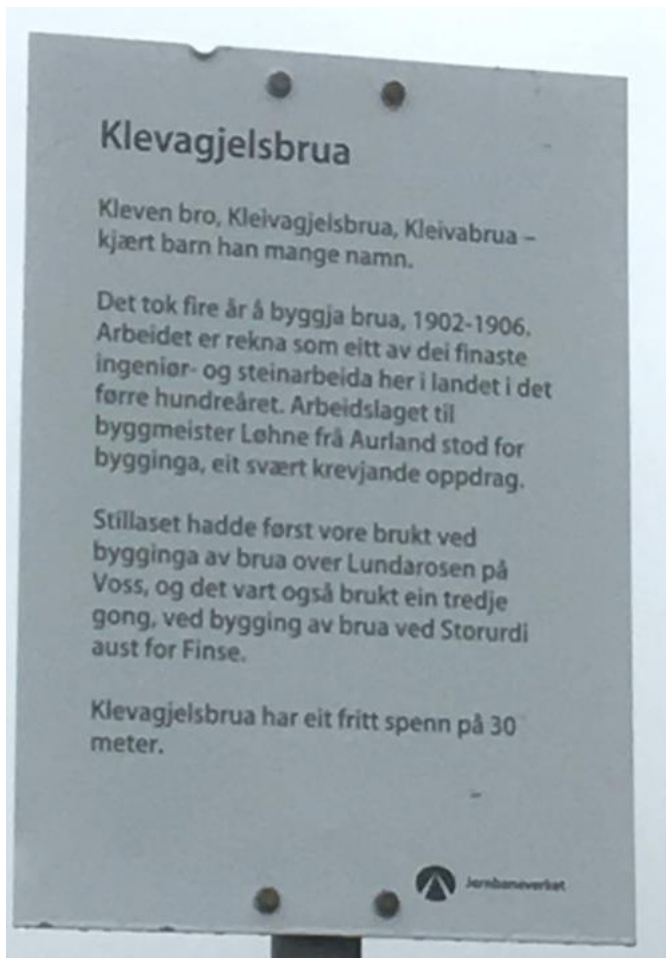
Bygningen stod ferdig i 1900, og vart brukt til forsamlingslokale for anleggsfolka på Bergensbanen. Arkitekten er ukjend.

Huset er i dag turlagshytte, eigar er Bergen Turlag.

 Jernbaneverket

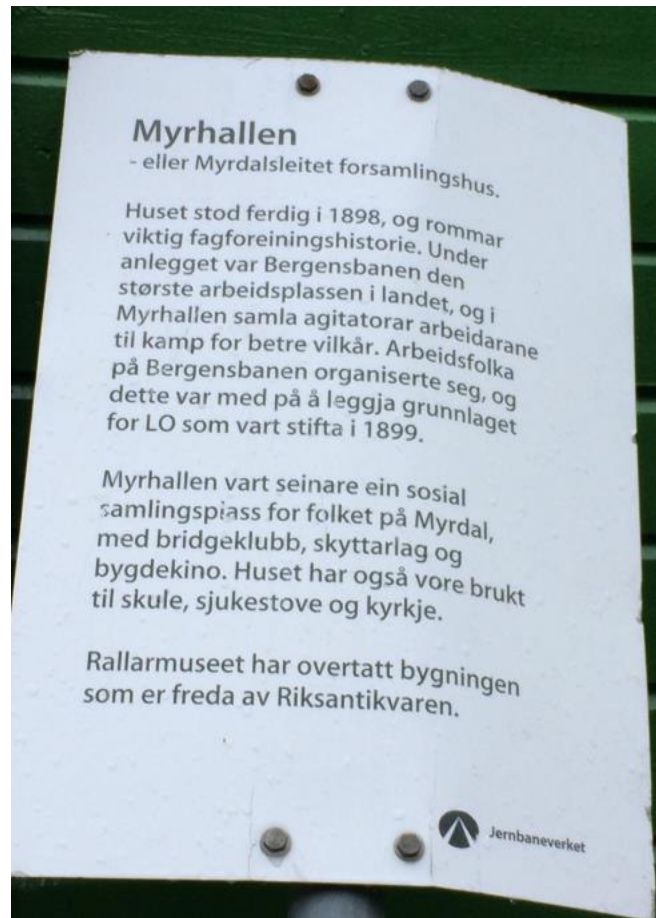

Klevagjelet: Varierende utforming og standard på skiltene.

Viktig sikkerhetsinformasjon er utydelig på norsk og helt uleselig på engelsk. Lenger ned i bakken er skiltet i god stand (t.h.).

Myrdalssvingane: Uleselig sikkerhetsinformasjon.